

Historyczny indeks rodzin i postaci

Achler Karol – z pochodzenia Czech, uważał się za Polaka i gromadził w swoim domu liczne pamiątki narodowe, m.in. okazałe reprodukcje obrazów Jana Matejki, które w wyniku działań wojennych uległy zniszczeniu. Wszelkie próby niemiecczenia Achlera, podejmowane przez faszystów w czasie II wojny światowej, skończyły się niepowodzeniem. Właściciel młyna i cegielni w Buśnie. W swoich manufakturach zatrudniał mieszkańców Strzelca.

Du Chateau – hrubieszowska rodzina, która w 1937r. w wyniku parcelacji nabyła folwark Strzelce. Ród wywodzi się z miasteczka Bessine, leżącego na południu Francji.

Protoplastą polskiej gałęzi tej rodziny był Piotr, który będąc rannym podczas odwrotu armii Napoleona spod Moskwy w 1812r., leczył rany w jednym z polskich majątków położonych na kresach. Ten żołnierz napoleoński ożenił się z Polką i resztę swojego życia spędził w Warszawie. W 1850r. do Hrubieszowa przybył syn Piotra Du Chateau – Piotr Aleksander. Był on z wykształcenia magistrem farmacji. Ożenił się z Leokadią z Rossochackich i nabył dwór wraz z apteką i ogrodem. Odtąd rodzina na trwałe zapisała się w historii miasta. Właściciel Strzelca, Juliusz Du Chateau był Prezesem Towarzystwa Rolniczego Hrubieszowskiego i Przewodniczącym Sądu Polubownego. Maria Du Chateau urodziła się we Włochach /dawne województwo kieleckie/. W 1928r. wyszła za mąż za Juliusza Du Chateau. Była niezwykle, jak na owe czasy kobietą. Angażowała się w działania mające na celu odzyskanie dawnej cerkwi unickiej dla katolików. W parku znajdującym się przy dworze w Strzelcach organizowała nabożeństwa majowe. W 1942r. w obawie przed bandami UPA, dokonującymi w okolicy Strzelca licznych grabieży i mordów, rodzina Du Chateau opuściła dwór w Strzelcach. Powstanie warszawskie przeżyli w Warszawie. W 1946r. powrócili do Hrubieszowa. Stracili majątek Strzelce, który na podstawie dekretu PKWN został przejęty przez państwo. Juliusz Du Chateau, jako były właściciel ziemski, nie mógł po wojnie powrócić do miasta i pracować w nim na stałe. Pracował w Warszawie w Ministerstwie Rolnictwa. Po przejściu na emeryturę wrócił do Hrubieszowa. Podjął pracę na ¼ etatu w hrubieszowskiej Centrali Nasiennej. Gdy dowiedział się o tym ówczesny przewodniczący PPRM, wezwał go na rozmowę. W efekcie tego spotkania Juliusz Du Chateau doznał rozległego wylewu i zmarł 5 sierpnia 1955r. Maria Du Chateau zmarła w 1979r.

Dudek Eugenia – jedna z pierwszych powojennych nauczycielek szkoły podstawowej w Białopolu.

Iżyccy Józef i Karolina – herbu Bończa – właściciele dóbr wsi Strzelce, które nabyli w 1834r.

Józefko Benedykt – pseudonim „Skoczek”, „Skoczewski” ur.20.10.1922r., AK-owiec, partyzant z oddziału „Maryński – Rysia” działającego w lasach strzeleckich od stycznia do maja 1943r., autor wspomnień o losach oddziału.

Kastory Władysław – ostatni właściciel folwarku Raciborowice, który nabył od rodziny Wydźgów około 1928r. z pierwszą żoną Heleną z Krzyszkowskich miał troje potomstwa: dwie córki i syna. Żona Kastorego zmarła śmiercią tragiczną w 1934r. Została uduszona przez dworskiego pisarza, ponieważ przyłapała go na kradzieży mleka. Dla uczczenia pamięci żony Władysław Kastory w 1939r. w miejscu, gdzie dokonano zbrodni, postawił kapliczkę. Z drugą żoną Kastory miał jeszcze czworo dzieci: trzech synów i córkę. Był społecznikiem, brał udział w organizowaniu Akcji Katolickiej w Buśnie. Pomagał biednym chłopom, udzielając im pożyczek. Z chwilą wybuchu II wojny światowej Kastorego, jako oficera rezerwy, zmobilizowano do wojska. Po powrocie, po klęsce wrześniowej, zajął się działalnością konspiracyjną. Zginął z rąk ukraińskich nacjonalistów. Anna Kastory, druga żona Władysława wychowała siedmioro dzieci i po wielu perypetiach osiadła w Bochni, gdzie zmarła w 1990r. Rodzina Kastorych uległa rozproszeniu po świecie. Najstarszy syn, Radosław, wyjechał do Stanów Zjednoczonych. Dołączyła do niego siostra Danuta. Syn Witold natomiast osiadł w Belgii. Nie żyje od 1981r, ale zostawił dwóch synów: Ludwika i Stefana. Ludwik Kastory osiadł w Warszawie. Tam też nadal mieszka jego syn Paweł oraz córka Ewa. Trójka pozostałych dzieci Władysława Kastorego: Maria Kędziora, Teresa i Andrzej mieszkają nadal w Bochni.

Kicińscy - herbu Rogala - rodzina ziemiańska -, która w 1848r. nabyła dobra Białopole. 13 maja 1871r. rodzinę tę dotknęła tragedia. Wtedy to został śmiertelnie postrzelony przez rządcę folwarku Białopole na górze teresińskiej Bogusław Kiciński. O zabójstwo oskarżono dwóch mieszkańców Białopola, którzy za niepopelnioną zbrodnię zostali skazani na karę więzienia w wysokości 10 lat. Zwolniono ich, kiedy zabójca przyznał się do haniebnego czynu na łożu śmierci. W 1876r. dziedzicem dóbr został Mieczysław Kiciński. W II połowie XIX wieku wznosił w Białopolu trzykondygnacyjną rezydencję wraz z kaplicą. Rezydencję zniszczono w czasie I wojny światowej.

Kossak Tadeusz - syn Juliusza Kossaka i Zofii z Gałczyńskich, ur. 1 stycznia w 1857r., w Paryżu, jako brat bliźniak Wojciecha. Ponieważ nie posiadał zdolności malarskich, tak jak jego brat, postanowił zostać lekarzem. W 1886r. ożenił się z Marią Kisielnicką. Zaczął gospodarować w majątku nabytym za posag żony w Kośminie nad Wieprzem. W 1887r. urodził się jego syn. Chłopiec utonął w Wieprzu, gdy jako dwunastolatek chciał ratować stryjecznego brata, Jerzego. W 1890r. urodziła się córka Tadeusza Kossaka - późniejsza pisarka. Gdy wybuchła I wojna światowa, został zmobilizowany jako austriacki oficer rezerwy. W końcu 1918r. obaj bracia Kossakowie wstąpili do polskiego wojska, a Tadeusz założył wspólnie z bratem biuro werbunkowe i zajął się organizacją pułku jazdy województwa mazowieckiego. W lutym 1919r. wyruszył ze sformowanym przez siebie szwadronem do Białegostoku i dalej na Lidę. Po bitwie pod Możejkwem, w której dowodził, otrzymał krzyż Virtuti Militari. Brał udział w walkach z Rosjanami do 1920r. W wieku 64 lat, w stopniu majora przeszedł w stan spoczynku i dzierżawił majątek Górki Wielkie na Śląsku Cieszyńskim. Zimą 1921/22 Tadeusz Kossak spisał swoje wojenne wspomnienia, które zadedykował generałowi hr. Stanisławowi Szeptyckiemu. Zawarł w nich m.in. opis przebiegu walk na Wołyniu i w okolicach Chełma w 1920r. Zmarł 3 lipca 1935r.

Krakiewicz Franciszek - pseudonim „Góral” - porucznik, szef Dywersji Obwodu AK Hrubieszów, dowodził oddziałem partyzanckim stacjonującym w lasach strzeleckich, zginął w boju 27 maja 1943r.

Mościbrodzki Janusz - właściciel klinkiarni w 1940r. Działał w organizacji Szare Szeregi.

Mróz Leon - pierwszy proboszcz parafii Buśno, ur. 12 lutego 1871r. w Łańcucie. W 1889r. wstąpił do zakonu O.O. Bernardynów, przyjmując imię Karol. Świecenia kapłańskie otrzymał w 1884r. i został skierowany do pracy w kościele Św. Andrzeja we Lwowie. Od 1920r. , już jako ksiądz Leon pełnił funkcje wikarego w parafii Uchanie. Od 1921r. organizował parafię Buśno. Zajął się m.in. remontem kościoła. Przebudował wieże kościelne, urządził duży ołtarz, balustrady przy prezbiterium i chrzcielnicę, wprowadził aparaty kościelne i nowe księgi liturgiczne. Dzięki jego staraniom kościół został wyposażony w nowe ławki. Ksiądz skarżył się na ciężkie warunki, w jakich przyszło mu pracować. Nie miał pola, z którego mógłby się utrzymać, a parafianie i liczne dwory nie kwapiły się z pomocą. W 1828r. otrzymał parafię Cyców i przeszedł na emeryturę. Jako emeryt mieszkał w Bursztynie /Małopolska/, a później w Przeworsku. Zmarł w Przeworsku w 1934r.

Pawłowski Alojzy - kierownik szkoły powszechnej w Raciborowicach, zginął w obozie w Oświęcimiu - Brzezince w 1942r.

Poetyłło Witold - herbu Trywdar - właściciel dóbr Strzelce od 1856 do 1875r.

Stankiewicz W. - kierownik klinkiarni, założyciel sklepu spożywczego przy klinkiarni. Kiedy sklepik przeniesiono do Białopola i powierzono jego prowadzenie pracownikowi gminy Jakubowskiemu, stał się on początkiem Spółdzielni Spożywców w Białopolu. Stankiewicz był również prezesem zarządu Koła Młodzieży Szkolnej, które prowadziło bibliotekę i organizowało imprezy kulturalne.

Tomala Józef - w 1920r. w murach po gorzelni założył młyn.

Wdzydzyna Izabela - dzierżawiła folwark Strzelce do 1936r. Angażowała się w działalność związaną z odzyskaniem cerkwi w Buśnie przez katolików i organizacją parafii w początkowym jej okresie.

Węglarz Michalina - żona Stefana. W 1925r. odkupiła od rodziny Kicińskich dawną kuźnię i urządziła w niej 5-cio oddziałową szkołę.

Węglarz Stefan - społecznik, kierownik szkoły w Białopolu w okresie przedwojennym i po wojnie. W marcu 1941r. zabrany przez Niemców do obozu karnego w Oszczowie na roboty przymusowe przy

szosie. Tego samego roku wrócił z obozu i prowadził szkołę do 13 stycznia 1943r., do chwili wysiedlenia Polaków przez Niemców i Ukraińców. Po wojnie prześladowany. W roku szkolnym 1956/60 odszedł na emeryturę. Obecnie w Białopolu znajduje się ulica jego imienia.

Wójtowicz Tadeusz - nauczyciel szkoły powszechnej w Białopolu, rozstrzelany przez Niemców.

Wróblewski Kazimierz - pseudonim „Maryśka”, „Ryś” - AK-owiec, dowódca oddziału partyzanckiego działającego od stycznia do maja 1943r. w Lasach Strzeleckich.

Wydźga - rodzina ziemiańska, właściciele Raciborowic, Kurmanowa i Zaniża. Jeden z jej przedstawicieli - Michał, był w 1970r. fundatorem kaplicy w Kurmanowie. W 1805r. właścicielem majątku był Wincenty. Jego spadkobierca - Bogusław przekazał go swoim dzieciom: Józefowi, Kazimierze, Helenie i Karolowi. Najstarszy z tego rodzeństwa - Józef, scalił ponownie majątek i przekazał swojemu synowi Tomaszowi. Prawdopodobnie za czasów tego ostatniego powstał będący siedzibą rodu dwór w Raciborowicach. Były to czasy rozkwitu posiadłości. Majątek Wydźgi liczył wówczas 1200 hektarów. Opowieści krążące wśród mieszkańców miejscowości głoszą, że Wydźgowie byli prawymi Polakami. Nie tylko dobrze zarządzali majątkiem, ale także angażowali się w życie okolicy, organizując np. święto plonów, czyniąc starania o przekazanie katolikom kaplicy w Kurmanowie i organizując nauczanie okolicznych dzieci języka polskiego, co w czasach zaborów było niedozwolone.

Zamoyscy - herbu Jelita - ród, którego potomek - hrabia Józef Zamoyski - 12 sierpnia 1875r. nabył za sumę 355 tys. Rubli dobra strzeleckie i przekazał je następnie w 1877r. Ordynacji Zamoyskich.

Zagórski Jan - wg niepotwierdzonych źródeł - diak z cerkwi unickiej w Buśnie. W latach 1830 -1870, jako uczestnik powstania listopadowego ukrywał się w pobliskich Putnowicach, Busieńcu. Artysta ludowy, rzeźbiarz. Autor rzeźb z kapliczek z okolic Białopola, m.in. rzeźby św. Nepomucena oraz szopki, z którą chodził po okolicy podczas świąt Bożego Narodzenia. Po likwidacji parafii unickiej w Buśnie zbiegł do zaboru austriackiego.